

خبرایات

از هر طرف که رستم جزو هشتم نیفزود

جواد طوسی

● این اخبار هولناک از حادثهٔ بیروت و جهنم پاریس و شمایل کریمه «تروریسم» در جامعه جهانی، آدم را از همه‌چیز بیزار می‌کند. با خود می‌گویي واقعا ما به‌عنوان انسان کجا ایستاده‌ایم و چه شناسنامه‌ای از‌خود در این جهان ارائه می‌دهیم. آیا خلق موجودی به نام «آدم»، این کشت و کشتار و حمام خون و اعمال و رفتار بیمارگونه و جنون‌آمیزی تحت عنوان «عملیات انتحاری» بود؟
ببین کار «خلیفه‌الله»، به چه انحطاطی کشیده شده است!

خُب در این اوضاع ناگوار و هوای پَس، اگر اهالی فرهنگ و هنر و رسانه تا زمانی که نوشتن‌اش نشده، می‌خوانند به حیات طبیعی خود ادامه دهند بد نیست در بعضی حوزه‌ها به‌روز باشند و این رخداد‌های تلخ و دهشتناک را مستقیم یا غیرمستقیم پوشش دهند و به‌موقع در برابرش موضع بگیرند. یکی از جاهای به‌دردبخور برای این مهم، همین گروه «هنر و تجربه» است. چه اشکالی دارد که در کنار برنامه‌های اصلی و نمایش آثار شاخص و قابل‌اعتنا فیلم‌سازان نسل‌های مختلف که «هنر و تجربه» را به شکل درستی معنا می‌کنند، فیلم‌های مناسبی (اعم از مستند و داستانی) را شناسایی و جمع‌آوری کنیم و به کالبدشکافی و آسیب‌شناسی این حوادث و رویداد‌های جهانی از منظر‌های گوناگون با دعوت از افراد صاحب‌نظر در حوزه‌های ارتباطی، رسانه‌ای، جامعه‌شناسی، حقوق عمومی و بین‌الملل و… بپردازیم.
آیا این گروه «هنر و تجربه» در قالب یک فیلم‌خانه (کانون فیلم) برای انجام این امور و برگزاری جلسات نمایش و نقد و بررسی اهمیت ندارد؟ متأسفانه به تجربه ثابت شده که نیروهای کارشناس و فرهنگی بعد از مدتی دچار روزمرگی و بسنده‌کردن به بیان کار می‌شوند و حکم کارمند حقوق‌بگیر را پیدا می‌کنند. این نگاه و سمت‌وسو باعث می‌شود در یک حضور باری‌به‌هرجهت و کلیشه‌شده متوقف شویم و انگیزه و خلاقیت در وجودمان کشته شود.
مثلا فیلم‌هایی در دوره‌های مختلف ساخته شده است که به مسئله تروریسم، نژادپرستی، درگیری‌های قومیتی و ایدئولوژیک و… گروه‌های تروریستی و انگیزه‌های آنها پرداخته‌اند. در این اوضاع قمر‌دورغرب می‌توان با انتخاب سنجیده و کارشناسانه (و پروپاگاندا و جهت‌گیری‌شده) این‌گونه فیلم‌ها که بهتر است ترکیبی از مستند و داستانی باشند، هم «هنر و تجربه» را از زاویه متفاوت معنا و تفسیر کرد و هم به یک تحلیل به‌موقع جامعه‌شناسانه و جامع‌الاطراف در ارتباط با مسائل روز جهان رسید. این بررسی نگاه تحلیلی‌گر را در مورد شماری از تولیدات داخلی که ارتباطی تنگاتنگ با دیگر حوزه‌های اجتماعی، آموزشی، سیاسی و قضائی دارند نیز با دعوت از دست‌اندرکاران و متخصصان و نیروهای مجرب و کارشناس می‌توان به کار بست و جلسات پربارتری را رقم زد.

زیر آسمان فیروزه‌ای

نمایش نامه خوانی در چهارسو

● شرق: فرهاد آیش، نادر برهانی مرند، حمید امجد و محمد چرمشیر به‌ترتیب در روزهای ۲۹، ۳۰ و ۳۱ آبان به نمایش‌نامه‌خوانی می‌پردازند. در اولین شب، فرهاد آیش به‌همراه مانده طهماسبی، پریسا مقتدی و عباس غفاری نمایش‌نامه کمدی «خداي کشتار به سبک ایرانی» را در ساعت ۱۹ می‌خوانند. در شب دوم، محمودرضا رحیمی، الهام پناه‌نژاد، بهرام افشاری، فریدون محرابی و… نمایش‌نامه «تهران زیر بال فرشتگان»، به نویسندگی و کارگردانی نادر برهانی‌مرند را در ساعت ۱۸ خوانش خواهند کرد. در همین شب، حمید امجد نمایش‌نامه «مردی که زنش را کم کرد» را در ساعت ۲۰ می‌خواند و در آخرین شب محمد چرمشیر بازخوانی «سه خواهر» را برای مشتاقان تئاتر در ساعت ۱۹ خوانش می‌کند. دانشجویان می‌توانند بلیت این نمایش‌نامه‌خوانی‌ها را ۲۰ درصد تخفیف تهیه کنند. این نمایش‌نامه‌خوانی در پردیس سینمایی چهارسو، واقع در خیابان جمهوری، تقاطع پل حافظ، طبقه هفتم برگزار خواهد شد.
علاقه‌مندان برای تهیه بلیت می‌توانند به سایت titwall.com مراجعه کنند.

شرق: احمد طالبی‌نژاد، نویسنده و منتقد سینمای ایران، این‌روزها در حال کارگردانی فیلم مستند بلندی است به نام «موج نو» که موضوع سیر تحولات جریان سینمای غیرتجاری ایران از آغاز تا امروز را دستمایه قرار داده است. در این فیلم که ساختار تازه‌ای دارد، در هر بخش یکی از ادامه‌دهندگان این جریان در سینمای پس از انقلاب، به دیدار یکی از آغازگران می‌رود و طی این دیدار، زمینه‌های پیدایش و تداوم سینمای متعالی ایران به شکل بدیعی بررسی می‌شود. تاکنون نیمی از این فیلم تصویربرداری شده و داریوش مهرجویی، همراه با اصغر فرهادی و بهمن فرمان‌آرا همراه با پرویز شهبازی، مقابل دوربین طالبی‌نژاد ظاهر شده‌اند. در ادامه قرار است چند نفر دیگر از بزرگان سینمای ایران که تأثیرگذار بوده‌اند نیز، به همین ترتیب در این فیلم با هم دیدار کنند.
طالبی‌نژاد که از همراهی این سینماگران فرهیخته راضی به نظر می‌رسد امیدوار است این فیلم را برای شرکت در جشنواره فیلم فجر امسال آماده کند. مدیریت تصویربرداری «موج نو» را نیز فرهاد طالبی‌نژاد بر عهده دارد.

طالبی‌نژاد در گفت‌وگو با «شرق» درباره ادامه این فیلم نیز می‌گوید: «قرار

طالبی‌نژاد «موج نو» را کارگردانی می‌کند

فرهادی، فرمان آرا و مهرجویی، این بار مقابل دوربین

است در ادامه راه همه کسانی که در جریان موج نوی مؤثر بودند حضور داشته باشند منتها بعضی از بزرگان در سفر هستند یا بعضی بیمار بوده‌اند. به مرور سعی می‌کنم بدون این که این کارگردان‌ها معذب شوند، کارگردان‌های دیگری هم در این فیلم حضور پیدا کنند.
چهره‌هایی که تمایل دارم تا در این فیلم حضور داشته باشند؛ سینماگرانی همچون مسعود کیمیایی، ناصر تقوایی، کیانوش عیاری و رخشان بنی‌اعتماد هستند».
طالبی‌نژاد همچنین می‌گوید: «فرم دیدارها در این فیلم دوستانه است و مضمون اصلی فیلم را چگونگی شکل‌گیری جریان موج نوی سینمای ایران، چگونگی پیدایش و

در بررسی حقیقی، عباسی و دبیری در باره دوسالانه‌ها:

موجود مهمل یا جریانی که نیازمند بودجه است؟

سحر آزاد

وجود گذشت دو ماه از نیمه دوم سال، هنوز خبری از انتشار فراخوان یازدهمین دوسالانه پوستر تهران نیست. علی رشیدی، رئیس انجمن صنفی طراحان گرافیک هم به نوعی آب پاکی را روی دست همه ریخت و در نشست خبری چهارمین دوسالانه «سرو نقره‌ای» گفت که دوسالانه احتمالا سال آینده برگزار می‌شود.
ابراهیم حقیقی، یکی از دبیران پیشین دوسالانه پوستر هم، نبود بودجه لازم برای ایجاد جریانی مؤثر در برگزاری دوسالانه‌ها را یکی از مهم‌ترین مسائل دانست: «وقتی آقای روحانی رئیس‌جمهور شد در جلسه‌ای که با هنرمندان برگزار شد، من گفتم که احیاکردن دوسالانه‌ها باید صورت بگیرد».

او ادامه داد: «درباره آخرین دوسالانه پوستر تهران، دوسوم رقم هزینه‌شده از طریق حامیان مالی پرداخت شد. البته انجمن گرافیک به واسطه فعالیتی که دارد، توانست حامی مالی پیدا کند، اما فکر نمی‌کنم این موضوع در توان انجمن مجسمه‌سازان با نقاشان باشد و به همین دلیل آنها نمی‌توانند منابع مالی خارج از وزارتخانه را برای برگزاری دوسالانه فراهم کنند. دوسالانه پوستر تهران هم که قرار بود سال گذشته برگزار شود، به دلیل مسائل مالی باز به تعویق افتاد، چون رقم درنظرگرفته‌شده برای برگزاری یک دوسالانه پررنگ کفایت نمی‌کرد به‌خصوص برای دوسالانه پوستر که بین‌المللی تعریف شده و علاوهبر حضور میهمانان خارجی، جوایزی هم باید در سطح بین‌المللی اهدا شود».

نُبودسیاست‌واحد

اسماعیل عباسی نیز که دبیری دوسالانه‌های یازدهم تا سیزدهم عکس را برعهده داشته است، در پاسخ به این سؤال که چرا با تعویق و تأخیر دوسالانه‌ها واکنش جدی از سوی جامعه هنری به وجود نمی‌آید، به «شرق» گفت: «واقعیت این است که با اشاره به یک دلیل نمی‌توان به نتیجه درستی رسید. با یک نگاه کلی به دوسالانه عکس که از سال ۶۴ شروع شد، به این موضوع می‌رسیم که در آن زمان عکس رشد فعلی را نداشت و رویدادهای مشابهی مانند آن برگزار نمی‌شد. خود عکاسان هم

هادی مشکلات به خانه ابدی بدرقه شد

پیکر مرد هنرمند و غیاب دولتمردان

جمله «میزاکوچک خان» را به سینمای ایران تقدیم کرد. او آدم صنفی بسیار منظمی بود و همیشه در جلسات صنف حضور داشت، البته این اواخر به دلیل کهولت سن نمی‌توانست فعالیت زیادی داشته باشد. جمشید حیدری، از دیگر سینماگران حاضر در این مراسم، بیان کرد: زنده‌یاد مشکلات دین خود را به سینمای ایران ادا کرد اما سینمای ایران همیشه به او به‌دکما می‌ماند. تنها از میان مدیران سینمایی، مهدی مسعودشاهی حضور دارد که البته از مدیران سابق سینمای ایران

زمینه‌های شکل‌گیری موضوع مورد بحث ماست و بررسی این که چگونه این جریان تا امروز ادامه پیدا کرده و زائر فیلم مستند داستانی است».
طالبی‌نژاد که پیش از این چند فیلم مستند، داستانی کوتاه و یک فیلم بلند داستانی ساخته، درباره ایده شکل‌گیری فیلم «موج نو» همچنین توضیح می‌دهد:«۷۰ یک کتابی منتشر کردم به نام «یک اتفاق ساده: بررسی جریان موج نو در سینمای ایران» که به بررسی زمینه‌های سیاسی، اجتماعی و… شکل‌گیری این جریان سینمایی پرداخته بود. درواقع همیشه این ماجرا دغدغه‌ام بوده و با این پرسش درگیر بوده‌ام که چه می‌شود که یک باره سینمای ایران از فیلمفارسی عبور می‌کند و وارد مرحله‌ای تازه می‌شود. بعد هم فکر کردم خیلی از جوانان امروز، در جریان نیستند پشت سرشان در این سینما چه گذشته و شاید حتی نشنیده باشند که اتفاقی تاریخی در سینمای ایران داریم به اسم جریان «موج نو». به همین سبب تصمیم گرفتم برای معرفی این جریان، فیلمی بسازم با حضور پیشروان و پیروان این جریان سینمایی». «موج نو» به کارگردانی احمد طالبی‌نژاد، در آبان ۹۴ کلید خورده است.

در بررسی حقیقی، عباسی و دبیری در باره دوسالانه‌ها:

موجود مهمل یا جریانی که نیازمند بودجه است؟

موضوع زمانی هم که یک دبیر جدید کارهای مربوط به دوسالانه را برعهده می‌گیرد مجبور است چرخ را از نو اختراع کند. ضمن اینکه تغییر مدیریت‌ها و سیاست‌های متفاوت خارج از جریان‌های موجود کشور نیستند. وقتی مدیران هر حوزه جایگاه ثابتی ندارند و با تغییر دولت‌ها تغییر می‌کنند، دبیران دوسالانه‌ها نیز تغییر می‌کنند و به‌همین دلیل نمی‌دانند باید کار را از کجا شروع کنند».

هنرمندان گمنام

بهرام دبیری، اما نظر دیگری دارد. او به‌کل با برگزاری دوسالانه‌ها مخالف است: «من سال‌ها پیش درباره دوسالانه‌ها حرف زدم و گفتم اصولا دوسالانه، موجود مهملی است. حدود ۴۰ سال قبل این جریان از اروپا آغاز شد و بهیچانی را ایجاد کرد. در تعریف دوسالانه آمده این رویداد محلی است که آخرین ایده‌ها و اجراهایی که هنرمندان معروف و صاحب‌نام ممکن است هر دو سال یک‌بار انجام دهند، در آن ارائه می‌شود. شاید برای چند سالی می‌شد هیجان‌هایی را در آثار دوسالانه‌ها مشاهده کرد، اما به‌تدریج همین فرم معیاش را از دست داد چون اصل ایده، مهمل است و براساس تعریف ارائه‌شده، هر دو سال یک‌بار قرار است یک هنرمند ایده نوین- و خارق‌العاده‌ای انجام دهد. مگر یک هنرمند در فعالیت کاری خود چند بار می‌تواند معجزه کند چه برسد به اینکه هر دو سال یک‌بار یک شبعه‌ای از کلاهش بیرون بیاورد؟».

دبیری با این دیدگاه دوسالانه‌ها را بدون تأثیر برشمرد: «دوسالانه‌ها شاید برای چند سالی در اروپا جذابیت داشتند اما اگر همچنان برگزار می‌شوند، برحسب یک عادت است، حتی این بی‌معنایی در دوسالانه ونیز هم وجود دارد و دیگر هیچ اتفاق خاصی در آن نمی‌بینیم. برگزاری دوسالانه‌ها در ایران که از ۴۰ سال قبل آغاز شده است، ششما لذت ساخت یک فیلم کوتاه را برید. این‌ها گویم به ساخت فیلم بلند فکر نکنید. در مورد کی‌کاری یا اقتباس هم باید بگویم خوش‌به‌حال کسی که کپی کند و چیزی را به اصل اضافه کند، در این صورت اثر عین حلال است».
علی علایی، از منتقدان سینما، دیگر میهمان این جلسه بود و گفت: «از نظر من بسیاری از فیلم‌های کوتاه که در جشنواره فجر می‌بینیم به قول آقای صمدیان جایگاهشان را از زمان می‌گیرند اما هیچ‌وقت بلندای زمان نمی‌شوند. بسیاری از فیلم‌های بلند سینمایی ما فیلم‌های کوتاه خوبی هستند و در تلاش برای فیلم بلندشدن به‌راحتی از دست رفتند». او ادامه داد: «خوشحالم که این روحیه هنوز در فیلم‌سازان فیلم کوتاه هست، که برای ساخت فیلم‌هاشان به هم کمک می‌کنند، نادری نیز در ادامه صحبت‌های علایی گفت: طبعاً طبق گفته شما وجدان در فیلم کوتاه بیدار است و همکاری خوبی بین بچه‌های فیلم کوتاه دیده می‌شود». یکی از حاضران را سعید ولی‌زاده درباره موضوع فیلمش سؤالی کرد، مبنی بر اینکه در فیلم، هم درباره جرم صحبت شده و هم مجازات. چرا در این فیلم بخشش رخ می‌دهد و جرم بخشیده می‌شود؟ ولی‌زاده چنین پاسخ داد: «بخشودگی به آن معنا اتفاق نمی‌افتد. به‌نوعی درگیری آدم با وجدان و درونیت‌اش است». ولی‌زاده در ادامه از طراح صحنه فیلمش، امین فاضلی، یاد کرد که

به‌شمار می‌رود. زنده‌یاد مشکلات یک انسان بسیار شریف بود، من احساس می‌کنم که برای دوم پدر خود را از دست داده‌ام. همکاری من و مشکلات برای اولین‌بار در سال ۵۷ بود که فیلم سینمایی «کرکس‌ها می‌میرند» را ساختیم. همچنین فیلم سینمایی «مرز»، اولین فیلم دفاع مقدس، را با یکدیگر ساختیم. از این فیلم سینمایی چهارهزار کیپی زده شد و در همه مراکز از جمله مساجد در سراسر کشور به نمایش گذاشته شد اما حتی یک رال هم هزینه این کیپی‌ها را به او پرداخت نکردند. مراسم یادبود زنده‌یاد هادی مشکلات سه‌شنبه ۲۶ آبان ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۷ تا مسجد الجواد برگزار می‌شود. پیکر این تهیه‌کننده پیش‌کسوت سینما در قطعه هنرمندان به خاک سپرده شد.

چهره روز

کیارستمی:

فیلم کوتاه را به‌خاطر خودش جدی بگیرد

● شرق: سینمای بلند و داستانی روزهای کهرمقی را می‌گذرانند اما استقبال سینمادوستان از جشنواره فیلم کوتاه تهران انگار خون تازه‌ای به رگ‌های هنر هفتم، تزریق کرده است. در روز پیش در کارگاهی با عنوان «بررسی تحلیل فیلم کوتاه داستانی» که توسط مهدی نادری، نویسنده و فیلم‌ساز، در جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران برگزار شد، گواه همین بود. اما این کارگاه تنها نگاهی گذرا به آنچه از برخی فیلم‌سازان در این جشنواره به نمایش گذاشته شده، نبود. نادری ترجیح داد تا با فرمی متفاوت این کارگاه را مدیریت کند. او این بار هم سالتی تارک ر را برای برگزاری کارگاه انتخاب کرد. چراکه معتقد است با این فرم از اجرا می‌توان بیشتر حرف‌ها را شنید و دقت مخاطبان بیشتر خواهد شد. نمایش بدون صدای فیلم «ایثار» اثر آندری تارکوفسکی بر پرده سینما، روشن‌کردن شمعی در میان صحنه به یاد قربانیان حملات تروریستی به‌ویژه قربانیان حملات تروریستی فرانسه و وجود چند صندلی روی صحنه که هر یک از فیلم‌سازان می‌توانستند در طول اجرای برنامه محلی برای نشستن داشته باشند و روشنایی صحنه با نورپردازی که نادری طراحی کرده بود، از جمله شاخصه‌های برگزاری این کارگاه بود. این کارگاه با یک ایده خلاقانه برگزار شد. حضور نادر مشایخی، آهنگ‌ساز و رهبر ارکستر ایرانی، روی صحنه قبل از نمایش فیلم «ایثار» و صحبت درباره موسیقی این فیلم هم شاخصه دیگر این کارگاه بود. مشایخی که روی صندلی در گوشه‌ای از صحنه با مردم صحبت می‌کرد، گفت: «چیزی که روی من تأثیرگذار است، صدای آغاز این فیلم است و بعد تصاویری که می‌بینیم. تارکوفسکی معمولا از آب در تصاویرش استفاده می‌کند، در این فیلم بیشتر از صدای آب استفاده می‌کند و بعد قطعه موسیقی که تمام می‌شود صدای مرغ‌ان دریایی و امواج دریا را می‌شنویم». سعید ولی‌زاده و داود رحمانی، کارگردانان فیلم «سه‌سال‌وسه‌ماه‌ودوروز»، پوپا بادکوبه، کارگردان فیلم «همسایه طبقه بالا»، سجاد و میلاد ستوده، کارگردانان فیلم «بیماری»، فیلم‌سازانی بودند که روی صحنه با حضور مهدی نادری حاضر شدند و درباره فیلم‌هایشان صحبت کردند و با حاضران درباره چگونگی ساخت فیلم‌هایشان کپ‌وگفت داشتند. سیف‌الله صمدیان، عکاس و فیلم‌ساز، از جمله میهمان این مراسم بود که در بخشی از این جلسه در پاسخ به پرسش مهدی نادری که نظرش درباره فیلم کوتاه چیست؟ یادآور شد: «فیلم کوتاه خیلی جفت شد. متأسفم برای کسی که فکر کند تا فیلم بلند ناسازد فیلم‌ساز نیست. قرار بود آقای کیارستمی هم در این جشنواره حضور داشته باشد اما به دلیل سفری که پیش آمد نتوانست بیاید اما از او خواست‌ام اگر پیامی برای فیلم‌سازان کوتاه دارد بگوید تا من به شما منتقل کنم و او گفت: فیلم‌سازان، فیلم کوتاه را به‌خاطر خودش جدی بگیرند نه‌اینکه برایشان پلی باشد برای رسیدن به موقعیت فیلم‌سازی فیلم بلند و مثال خوبی از شعر زد و گفت: هیچ آدم غافلِ جایگاه عمر خیام را برای اینکه رباعی می‌گفت فراموش نمی‌کند». صمدیان ادامه داد: «شما لذت ساخت یک فیلم کوتاه را برید. نمی‌گویم به ساخت فیلم بلند فکر نکنید. در مورد کی‌کاری یا اقتباس هم باید بگویم خوش‌به‌حال کسی که کپی کند و چیزی را به اصل اضافه کند، در این صورت اثر عین حلال است».
علی علایی، از منتقدان سینما، دیگر میهمان این جلسه بود و گفت: «از نظر من بسیاری از فیلم‌های کوتاه که در جشنواره فجر می‌بینیم به قول آقای صمدیان جایگاهشان را از زمان می‌گیرند اما هیچ‌وقت بلندای زمان نمی‌شوند. بسیاری از فیلم‌های بلند سینمایی ما فیلم‌های کوتاه خوبی هستند و در تلاش برای فیلم بلندشدن به‌راحتی از دست رفتند». او ادامه داد: «خوشحالم که این روحیه هنوز در فیلم‌سازان فیلم کوتاه هست، که برای ساخت فیلم‌هاشان به هم کمک می‌کنند، نادری نیز در ادامه صحبت‌های علایی گفت: طبعاً طبق گفته شما وجدان در فیلم کوتاه بیدار است و همکاری خوبی بین بچه‌های فیلم کوتاه دیده می‌شود». یکی از حاضران را سعید ولی‌زاده درباره موضوع فیلمش سؤالی کرد، مبنی بر اینکه در فیلم، هم درباره جرم صحبت شده و هم مجازات. چرا در این فیلم بخشش رخ می‌دهد و جرم بخشیده می‌شود؟ ولی‌زاده چنین پاسخ داد: «بخشودگی به آن معنا اتفاق نمی‌افتد. به‌نوعی درگیری آدم با وجدان و درونیت‌اش است». ولی‌زاده در ادامه از طراح صحنه فیلمش، امین فاضلی، یاد کرد که

نামش در بوتلن جشنواره درج نشده و از تلاش‌های او قدرنداری کرد. نادری در پایان این جلسه، تنوع نگاه در فیلم‌های این جشنواره و خصوصا فیلم‌هایی که

مورد واکاوی و تحلیل قرار گرفته‌اند را از عناصر مهم

جشنواره فیلم کوتاه تهران دانست و از فیلم‌سازانی که امکان حمایت از آثار دیگر فیلم‌سازان کوتاه

را دارند خواست تا از این طریق حمایت بهتری از فیلم کوتاه کنند. سی‌ودومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران که این‌روزها در پردیس سینمایی پیکره سینمای ایران انداخته، ۲۶ آبان با معرفی برگزیدگان به پایان می‌رسد.